

1 Jakie wyróżnia się rodzaje środków?

Prawo cywilne procesowe [zasadniczo kodeks postępowania cywilnego (Ley de Enjuiciamiento Civil)] stanowi podstawę prawną środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego, istnieją jednak również inne środki ustanowione w przepisach szczególnych prawa materialnego.

W art. 727 kodeksu wymieniono między innymi następujące środki:

zajęcie zabezpieczające (*embargo preventivo de bienes*), którego celem jest zapewnienie wykonania wyroków nakazujących zapłatę sum pieniężnych lub wydanie pożytków, płatność czynszów i wydanie rzeczy zamiennych, których wartość można oszacować w gotówce, stosując ceny stałe;

ustanowienie nadzoru lub zarządu przymusowego nad majątkiem produkcyjnym (*intervención o la administración de bienes productivos*), jeżeli wnioskodawca wnosi o wydanie orzeczenia nakazującego wydanie takiego majątku osobie, której przysługuje prawo własności, użytkowania lub jakiegokolwiek inne prawo obejmujące uzasadniony interes związany z utrzymaniem lub poprawą wydajności, lub jeżeli zabezpieczenie wydajności ma zasadnicze znaczenie dla skuteczności orzeczenia, które ma zostać wydane;

wydanie rzeczy ruchomej (*depósito de cosa mueble*), jeżeli celem wytoczonego powództwa jest uzyskanie orzeczenia nakazującego wydanie rzeczy, która znajduje się w posiadaniu pozwanego;

sporządzenie spisu inwentarza majątku (*formación de inventarios de bienes*) zgodnie z warunkami określonymi przez sąd;

tymczasowy wpis roszczeń (*anotación preventiva de demanda*), jeżeli dotyczy składników majątku lub praw podlegających wpisowi do rejestrów publicznych;

inne wpisy do rejestru (*otras anotaciones registrales*) w przypadkach, w których jawność rejestru może pomóc w dokonaniu egzekucji;

sądowy nakaz tymczasowego zaniechania działalności (*orden judicial de cesar provisionalmente en una actividad*), tj. tymczasowego zaniechania postępowania w określony sposób bądź tymczasowego zawieszenia lub zaprzestania wykonywania dotychczas świadczonej usługi;

konfiskata i zajęcie dochodów (*intervención y depósito de ingresos*) pochodzących z działalności uznanej za niezgodną z prawem, której zakazu lub zaprzestania dotyczy powództwo, jak również oddanie na przechowanie lub złożenie do depozytu kwot będących przedmiotem roszczenia o zapłatę wynagrodzenia związanego z prawami własności intelektualnej;

czasowe złożenie do depozytu egzemplarzy utworów lub innych przedmiotów (*depósito temporal*) rzekomo wytworzonych niezgodnie z prawem własności intelektualnej lub przemysłowej, jak również złożenie do depozytu materiału wykorzystanego do ich wytworzenia;

wstrzymanie wykonania zaskarżonych uchwał podjętych przez organy spółki (*suspensión de acuerdos sociales*), jeżeli powód lub powodowie posiadają co najmniej 1% lub 5% kapitału zakładowego, w zależności od tego, czy pozwana spółka wyemitowała papiery wartościowe, które – w chwili zaskarżenia – były dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym.

Oprócz wspomnianych środków art. 727 ustęp ostatni kodeksu uprawnia sędziego do zarządzenia innych, niewymienionych powyżej środków, co oznacza, że ich katalog nie jest zamknięty (np. środków określonych w art. 762 kodeksu):

Chodzi o wszelkie **inne środki** wyraźnie ustanowione w przepisach prawa w celu ochrony niektórych praw lub uznanych za niezbędne do zapewnienia skuteczności ochrony sądowej, która może zostać zarządzona w toku postępowania.

Poza tym systemem ogólnym istnieją również inne przepisy prawne w zakresie zabezpieczenia interesu prawnego, wśród których można wymienić:

postępowanie dotyczące **zdolności do czynności prawnych osób fizycznych**: zgodnie z art. 762 kodeksu sąd może z urzędu zarządzić środki, które uzna za niezbędne dla ochrony osoby uznanej za niezdolną do czynności prawnych lub ochrony jej majątku;

postępowanie dotyczące **pochodzenia dziecka, ojcostwa i macierzyństwa**: art. 768 kodeksu ustanawia środki ochronne na rzecz osoby i majątku podlegających władzy rodzicielskiej osoby, która wydaje się być rodzicem, oraz przewiduje przyznanie tymczasowych świadczeń alimentacyjnych na rzecz powoda, nawet bez wcześniejszego posiadzenia w sprawach pilnych;

ochrona **masy spadkowej spadkodawcy**: konieczne może być między innymi zabezpieczenie majątku spadkowego oraz dokumentów spadkodawcy, ustanowienie kuratora spadku lub ustalenie krewnych spadkodawcy (art. 790–796 kodeksu).

Istnieją również szczególne środki zabezpieczające interes prawny w przepisach szczególnych, do których należą między innymi:

ustawa o własności intelektualnej (Ley de Propiedad Intelectual) – królewski dekret ustawodawczy nr 1/1996 z 12 kwietnia 1996 r. – art. 138 i 141 (konfiskata i zajęcie dochodów uzyskanych w tej dziedzinie z nielegalnej działalności, zawieszenie powielania, dystrybucji i publicznego udostępniania, zajęcie wytworzonych egzemplarzy, zajęcie wyposażenia, sprzętów i nośników materialnych itp.);

ustawa nr 17/2001 o znakach towarowych (Ley de Marcas) z dnia 7 grudnia 2001 r. – art. 61 (wpis zabezpieczający na temat wniosku do rejestru znaków towarowych);

ustawa nr 24/2015 o patentach (Ley de Patentes) z dnia 24 lipca 2015 r. – art. 11 (zawieszenie procedury wydawania patentów), art. 117 i 127 oraz następne (zakaz dokonywania czynności, które mogłyby naruszać prawo wnioskodawcy, zajęcie i zabezpieczenie towarów, które naruszają domniemanie prawo posiadacza patentu, poręczenie dotyczące odszkodowania i powstałych opłat wpisowych);

ustawa nr 22/2003 o niewypłacalności (Ley Concursal) z dnia 9 lipca 2003 r. – art. 48 pkt b (zamrożenie majątku kadry kierowniczej spółki) i art. 17 (między innymi zabezpieczenie nienaruszalności majątku);

ustawa nr 14/2014 o żegludzie morskiej (Ley de Navegación Marítima) z dnia 24 lipca 2014 r. – art. 43, 470 i nast. (zajęcie statków morskich);

ustawa nr 49/1960 o współwłasności (Ley de Propiedad Horizontal) z dnia 21 lipca 1960 r. – art. 7 (zaprzestanie zakazanej działalności) i art. 18 (zawieszenie porozumień przyjętych przez zgromadzenie ogólne współwłaścicieli).

2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

Środki zarządza sędzia lub sąd właściwy rzeczowo lub miejscowo właściwy do rozpatrzenia sprawy lub – jeżeli postępowanie nie zostało jeszcze wszczęte – sędzia lub sąd, który będzie rozpatrywał sprawę.

Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego można stosować przed wytoczeniem powództwa, pod warunkiem że ich charakter nie uniemożliwia ich zastosowania (jak na przykład w przypadku tymczasowego wpisu roszczenia) oraz pod warunkiem że prawo nie wymaga złożenia wniosku wraz z pozwem (jak na przykład w przypadku zaprzestania zakazanej działalności lub zawieszenia porozumień współwłaścicieli w sporach dotyczących współwłasności). Z

uwagi na wyjątkowy charakter tych środków (zazwyczaj wnosi się o ich zastosowanie w samym pozwie) muszą one być konieczne i pilne zarazem. Środki takie można zarządzić bez przesłuchania strony przeciwnej (nie naruszając jej prawa do wniesienia zażalenia na postanowienie w przedmiocie środków po ich zarządzeniu), wygasają one jednak w przypadku niewniesienia pozwu w terminie dwudziestu dni od ich zarządzenia.

Jak wskazano powyżej, częściej wnosi się jednak o zarządzenie środków jednocześnie ze złożeniem pozwu. W tym przypadku sędzia lub sąd zarządza przygotowanie odrębnych akt dotyczących środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego, które zostaną rozpatrzone w tym samym czasie, co postępowanie główne, w toku którego można przeprowadzić i przedstawić dowody w celu wykazania, że spełniono warunki dotyczące udzielenia tymczasowej ochrony prawnej. Co do zasady strony są wzywane do sądu przed zarządzeniem środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego. Strony składają oświadczenia i mogą przedstawiać wszelkie dowody na poparcie twierdzenia o zasadności lub braku zasadności zastosowania środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego; w stosownych przypadkach strona wnosząca o ich zastosowanie może zostać zobowiązana do złożenia kaucji na wypadek oddalenia powództwa. Wnioskodawca może jednak wnieść o zastosowanie środka bez przesłuchania drugiej strony, jeżeli przedstawi dowody, że środek jest uzasadniony pilną potrzebą lub że przesłuchanie mogłoby zagrozić powodzeniu środka, na przykład jeżeli istnieje ryzyko ukrycia lub roztrwonienia majątku dłużnika. W takim przypadku strona poszkodowana zastosowaniem takiego środka może go zaskarżyć po jego zarządzeniu. O zastosowanie środków można również wnieść po wytoczeniu powództwa lub w toku postępowania odwoławczego, chociaż tego rodzaju wnioski musi być poparty faktami lub okolicznościami uzasadniającymi konieczność ich zastosowania w określonym czasie.

W sprawach, w których istnieje przymus adwokacki, zastępstwo procesowe jest obowiązkowe w trakcie składania wniosku o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego. W sprawach pilnych, w przypadku środków stosowanych przed wytoczeniem powództwa, przymus adwokacki nie obowiązuje (art. 23 i 31 kodeksu).

2.2 Najważniejsze warunki

Aby sąd mógł zarządzić którykolwiek z wymienionych powyżej środków, muszą być spełnione poniższe przesłanki.

Ryzyko związane z upływem czasu – *periculum in mora* – ryzyko powstania szkody, którą powód mógłby ponieść wskutek zwłoki w postępowaniu, co mogłoby uniemożliwić wykonanie wyroku lub postanowienia kończącego postępowanie w sprawie. Strona wnosząca o zastosowanie środka musi uprawdopodobnić, że w braku tego środka w okresie zawisłości sprawy zaistniałyby sytuacje mogące zakłócić lub utrudnić skuteczność ochrony, która mogłaby zostać przyznana w wyroku uwzględniającym roszczenie. Środka nie zarządza się, jeżeli wnioskodawca tolerował przez długi czas sytuację stwarzającą ryzyko, chyba że przedstawi on dowody wyjaśniające, dlaczego wcześniej nie wniósł o zastosowanie środka.

Uprawdopodobnienie roszczenia lub *fumus boni iuris*: wnioskodawca musi przedstawić sądowi powody, na podstawie których sąd oceni zasadność roszczenia. Zgodnie z tą przesłanką wnioskodawca musi przedstawić szczegółowe informacje, twierdzenia i dowody z dokumentów, na których sąd może się oprzeć, nie orzekając co do istoty sprawy (ponieważ w Hiszpanii środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego zarządza ten sam sąd, który będzie później rozpatrywał sprawę), lecz wydając postanowienie wstępne opierające się na zasadności roszczenia (art. 728 ust. 2 kodeksu). Oprócz dowodów z dokumentów dopuszczalne są inne rodzaje dowodów (dowody z przesłuchania świadków, opinie biegłych, twierdzenia stron).

Kaucja: o ile sąd nie postanowi wyraźnie inaczej, wnioskodawca wnoszący o zastosowanie środka musi złożyć kaucję wystarczającą do zrekompensowania w szybki i skuteczny sposób szkody w majątku pozwanego, jaką może wyrządzić zastosowanie środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego. Sąd ustala wysokość kaucji, biorąc pod uwagę: a) charakter i przedmiot roszczenia; b) swoją ocenę podstawy wniosku o zastosowanie środka; oraz c) przyczyny uzasadniające odpowiedniość lub adekwatność kaucji w odniesieniu do wysokości szkody, jaką środek mógłby wyrządzić.

Proporcjonalność: wymóg ten nie jest wyraźnie określony w kodeksie postępowania cywilnego, ale co do zasady uznaje się, iż uzupełnia on pozostałe wymogi, ponieważ sąd zarządzi tylko te środki, które są absolutnie niezbędne do osiągnięcia celu zabezpieczenia postępowania w drodze zapewnienia tymczasowej ochrony prawnej. Wynika to z zasad państwa prawa oraz minimalnej ingerencji w sferę wolności jednostki. Te konstytucyjne zasady są podstawą całego systemu prawnego.

Komplementarność: środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego zależą od charakteru postępowania głównego, z którym są powiązane.

Możliwość zmiany: środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego można zmienić pod warunkiem przytoczenia i udowodnienia faktów lub okoliczności, których nie można było uwzględnić w chwili jego zarządzenia lub w okresie przewidzianym na jego zaskarżenie.

3 Przedmiot i charakter takich środków

Zastosowanie środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego ma na celu uwzględnienie możliwości zobowiązania pozwanego w toku obecnego lub przyszłego postępowania do dokonania lub zaniechania pewnych czynności w odniesieniu do jego majątku. Stanowi to próbę powstrzymania pozwanego od dokonania czynności uniemożliwiających nabycie składników majątku i praw, wyrządzenia szkody lub pozwolenia na jej powstanie w składnikach majątku lub usunięcia niektórych składników majątku poza obszar właściwości organów wymiaru sprawiedliwości przez ogłoszenie upadłości, tak aby uniemożliwić wykonanie jakiegokolwiek ewentualnego wyroku.

Zgodnie z hiszpańskimi przepisami środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego może zarządzić wyłącznie sąd. Nie mogą ich zarządzić sędziowie sądu polubownego ani mediatorzy; nie istnieje numerus clausus tych środków; mają one charakter dyspozytywny (można je zastosować tylko na wniosek strony); mają one charakter majątkowy, ponieważ ich przedmiotem są majątek i prawa pozwanego; ich celem jest zapewnienie wykonalności ewentualnego wyroku uwzględniającego roszczenie; ponadto mają one charakter incydentalny wobec wyroku wydanego w postępowaniu głównym.

Ich przedmiotem mogą być zarówno rzeczy materialne, jak i niematerialne. Mają ściśle majątkowy charakter; środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego nie można zastosować w celu ograniczenia praw osobistych.

Środki takie umożliwiają wydawanie nakazów i zakazów, a zatem mogą zawierać nakaz dokonania pewnych czynności lub powstrzymania się od dokonania określonych czynności.

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Sąd może zarządzić środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego w odniesieniu do konkretnych rzeczy oznaczonych co do tożsamości, jak i do wszystkich rzeczy, które można wyrazić w kategoriach pieniężnych, takich jak pożytki, czynsze i dochody, które uzyskuje się z tych rzeczy.

Istnieje możliwość wniesienia wniosku o zajęcie tych rzeczy w drodze uzyskania prawa do zaspokojenia wierzytelności z tytułu zobowiązania rodzajowego, zgodnie z którym należne rzeczy nie są oznaczone co do tożsamości, przy czym można je zastąpić konkretną kwotą pieniężną, którą da się obliczyć przy użyciu prostych działań matematycznych.

Rzeczy ruchome oznaczone co do tożsamości są składane u depozytariusza wyznaczonego przez sąd.

Istnieje również możliwość zajęcia, oddania na przechowanie i przepadku kwot pieniężnych. Istnieje różnica między konfiskatą i zajęciem dochodów pochodzących z nielegalnej działalności a konfiskatą i zajęciem dochodów pochodzących z dozwolonej działalności, takich jak wynagrodzenie z tytułu praw własności intelektualnej.

Do kolejnej grupy środków należą środki, które może zarządzić sąd w odniesieniu do roszczenia stanowiącego przedmiot wniosku, a które nie dotyczą rzeczy oznaczonej co do tożsamości.

Istnieje możliwość zarządzenia przez sąd nadzoru nad majątkiem produkcyjnym lub zarządu przymusowego nad tym majątkiem, jeżeli wnioskodawca wnosi o wydanie postanowienia nakazującego wydanie takiego majątku osobie, której przysługuje prawo własności, użytkowania lub jakiegokolwiek inne prawo z tytułu uzasadnionego interesu.

Można również wnieść o sporządzenie spisu inwentarza majątku zgodnie z warunkami określonymi przez sąd.

Dokonanie tymczasowego wpisu roszczenia jest możliwe, jeżeli dotyczy składników majątku lub praw podlegających wpisowi do rejestrów publicznych lub innych wpisów do rejestru w przypadkach, w których jawność rejestru może pomóc w dokonaniu egzekucji.

Ponadto sąd może wydać nakaz tymczasowego zaniechania działalności, tymczasowego zaniechania postępowania w określony sposób bądź tymczasowego zawieszenia lub zaprzestania świadczenia dotychczas świadczonej usługi.

Ostatnią grupą rzeczy, których mogą dotyczyć środki, są materiały i rzeczy związane z prawami wyłącznymi (w praktyce jest to nadzór lub zarząd przymusowy nad majątkiem wykorzystywanym do produkcji utworów objętych prawami własności przemysłowej i intelektualnej).

Można również wstrzymać wykonanie wszelkiego rodzaju uchwał podjętych przez organy spółki handlowej.

Ponadto zgodnie z hiszpańskimi przepisami istnieje możliwość realizacji szeregu nieokreślonych środków na rzecz ochrony niektórych praw ustanowionych w przepisach prawa lub uznanych za niezbędne do zapewnienia skuteczności ochrony sądowej. Ich przedmiot nie jest określony i mogą one obejmować środki wszelkiego rodzaju, pod warunkiem że są konieczne.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Zajęcie na zabezpieczenie rzeczy policzalnych, środków pieniężnych, dochodów i pożytków jest stosowane w celu zapewnienia pozwanemu możliwości zaspokojenia roszczeń pieniężnych w razie uzyskania nakazu sądowego, w szczególności jeżeli wykonanie wyroku nie nastąpi dobrowolnie.

Sąd może zarządzić złożenie rzeczy ruchomych do depozytu jedynie wówczas, gdy wniosek dotyczy wydania konkretnej rzeczy, która znajduje się w posiadaniu pozwanego.

Celem ustanowienia zarządu lub nadzoru przymusowego jest zabezpieczenie w szczególności majątku produkcyjnego w celu zapobieżenia nieprawidłowemu zarządzaniu prowadzącemu do zmniejszenia lub utraty dochodów z produkcji.

Oddanie dóbr kapitałowych pod nadzór wiąże się z nadzorem sądowym, lecz nie pozbawia pozwanego prawa do sprawowania zarządu nad tymi dobrami; z kolei zarząd przymusowy idzie o krok dalej, mianowicie zarządca przejmuje sprawowanie zarządu od pozwanego.

Wniosek o sporządzenie spisu inwentarza majątku może zostać uwzględniony w każdym postępowaniu, niezależnie od jego celu, przy czym jedyny wymóg polega na tym, by sporządzenie spisu inwentarza zapewniało możliwość uzyskania wyroku uwzględniającego roszczenie. Sędzia ma obowiązek wskazać wyraźnie dane szczegółowe, jakie musi zawierać spis inwentarza, oraz sposób, w jaki należy go sporządzić.

Skutki tymczasowego wpisu roszczenia rozciągają się na sferę procesową związaną z postępowaniem, w toku którego zarządzono ten środek. Procedura ta ma na celu zawieszenie ochrony, jaką zapewnia jawność rejestrów, oraz pewności, jaką mogłoby to zagwarantować posiadaczowi majątku lub prawa, przy czym osoby trzecie nie mogą się powołać na brak wiedzy co do treści roszczenia będącego przedmiotem takiego wpisu. Sąd może zarządzić tymczasowy wpis roszczenia we wszystkich rodzajach postępowań, co pozwala na uzyskanie ochrony zapewnianej przez każdy rejestr publiczny, taki jak rejestr nieruchomości czy rejestr działalności gospodarczej.

Tymczasowe ograniczenie czynności podejmowanych przez pozwanego: przepisy w tym zakresie zawierają odrębne ustawy szczególne, dlatego też tego rodzaju środki powinny być zarządzane zgodnie z przepisami takich ustaw. Środki te obejmują: wydanie nakazu tymczasowego zaniechania działalności prowadzonej przez pozwanego, nakazu tymczasowego zaniechania postępowania w określony sposób lub nakazu tymczasowego zawieszenia lub zaprzestania świadczenia dotychczas świadczonej usługi.

Konfiskata, złożenie do depozytu i zajęcie sum pieniężnych: jest to środek służący wyraźnie zabezpieczeniu interesu prawnego, który stanowi zajęcie na zabezpieczenie, ponieważ zapewnia zaspokojenie roszczenia o spełnienie konkretnego świadczenia pieniężnego. Środek ten umożliwia konfiskatę i zajęcie dochodów pochodzących z nielegalnej działalności. Środków tych nie można stosować odrębnie, dlatego sąd zarządza zarówno konfiskatę, jak i zajęcie. Jeżeli chodzi o zastosowanie jednego z tych środków, należy zastosować środki rodzajowe opisane powyżej. Środek ten można zarządzić również w odniesieniu do złożenia do depozytu lub przepadku sum pieniężnych będących przedmiotem roszczenia o zapłatę wynagrodzenia związanego z prawem własności intelektualnej; roszczenie takie dotyczy praw twórców do otrzymania zapłaty za ich pracę w postaci proporcjonalnego udziału w dochodach uzyskanych w związku z różnymi przypadkami publicznego wykorzystania ich utworów określonymi w ustawie o własności intelektualnej.

Złożenie do depozytu materiałów lub przedmiotów objętych prawami wyłącznymi: jest to środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego wywodzący się z obszaru ochrony prawa do wyłącznego korzystania, które przyznaje się w ustawach szczególnych o własności przemysłowej i intelektualnej posiadaczom praw. Jest to ustanowienie szczególnego zarządu sądowego na rzeczach lub materiałach niezbędnych do produkcji stanowiących przedmiot postanowienia. Zawieszenie wykonania uchwał podjętych przez organy spółki: zarządzenie tego środka zależy od spełnienia niezbędnych przesłanek wniesienia wniosku o ten środek: posiadania przez powoda 1% kapitału zakładowego, jeżeli spółka wyemitowała akcje, które w chwili zgłoszenia roszczenia były dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, lub 5% kapitału zakładowego w pozostałych przypadkach. Można zastosować ten środek w przypadku wszystkich rodzajów spółek handlowych.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Co do zasady środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego sąd zarządza po przesłuchaniu pozwanego. Jeżeli wnioskodawca złoży stosowny wniosek i przedstawi dowody potwierdzające niecierpiący zwłoki charakter sprawy, sędzia może zarządzić te środki bez podejmowania dalszych czynności formalnych, przedstawiając w terminie pięciu dni uzasadnienie postanowienia o nieprzesłuchaniu strony przeciwnej. Zarządzone środki mogą być zmienione, jeżeli zostaną przedstawione i udowodnione fakty lub okoliczności, które nie były znane w chwili zarządzenia tych środków lub w okresie przewidzianym na ich zaskarżenie.

W przypadku oddalenia powództwa powoda sędzia musi niezwłocznie zarządzić uchylenie środka, uwzględniając okoliczności sprawy i zwiększając wysokość kaucji, chyba że wpłynie wniosek o nieuchylenie takiego środka.

W przypadku częściowego uwzględnienia powództwa po przesłuchaniu strony przeciwnej sędzia orzeka o uchyleniu bądź utrzymaniu środka w mocy.

W przypadku potwierdzenia oddalenia powództwa sąd z urzędu uchyla środki po wydaniu orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, a strona, której środki dotyczyły, może wystąpić z roszczeniem z tytułu wyrządzonych szkód (zasada ta ma również zastosowanie w przypadku zrzeczenia się roszczenia lub cofnięcia pozwu przez powoda).

Inny przypadek, w którym środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego można zmienić, obejmuje sytuację, w której środek zarządzono przed wytoczeniem powództwa i bez przesłuchania pozwanego. W tym przypadku jeżeli wnioskodawca/powód nie wytoczy powództwa w przewidzianym w przepisach prawa terminie dwudziestu dni, a termin ten upłynie, środek zostaje niezwłocznie uchylony, pozwany otrzymuje odszkodowanie, a powoda obciąża się kosztami postępowania.

Podobnie środka nie można utrzymać w mocy, jeżeli postępowanie zawieszono na okres powyżej sześciu miesięcy z winy powoda.

W przypadku zarządzenia tymczasowego wykonania wyroku wszelkie zarządzone środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego związane z tym wykonaniem muszą zostać uchylone i zastąpione środkami egzekucyjnymi w taki sposób, by środki zarządzone pierwotnie jako środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego zmieniły swój charakter.

Ponadto pozwany może zwrócić się do sądu o zastąpienie środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego kaucją w wysokości wystarczającej do skutecznego wykonania wyroku. Sędzia, który zarządził środek, jest właściwy w tym zakresie i może zarządzić złożenie kaucji w gotówce albo w postaci poręczenia.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Przepisy procesowe przewidują możliwość odwołania się do sądu wyższej instancji.

Istnieje zatem możliwość zaskarżenia postanowienia zarządzającego środki, chociaż złożenie zażalenia nie skutkuje zawieszeniem stosowania takich środków. Na postanowienie o odmowie zarządzenia środków również przysługuje zażalenie.

Oprócz wspomnianej możliwości wniesienia zażalenia w każdej sprawie wnioskodawca może ponownie złożyć wniosek, jeżeli zaszła zmiana okoliczności w porównaniu z pierwotnym wnioskiem.

Od postanowienia o zastosowaniu środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego nie przysługują środki zaskarżenia – bez uprzedniego przesłuchania pozwanego – a prawidłowym środkiem zaskarżenia w takim przypadku jest zażalenie skierowane do sędziego, który zarządził dany środek. Pozwany może zaskarżyć postanowienie o oddaleniu tego zażalenia, przy czym czynność ta nie ma skutku zawieszającego. Osobie wnoszącej wniosek o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego również przysługuje prawo do wniesienia środka zaskarżenia, jeżeli zażalenie pozwanego zostanie częściowo albo w całości uwzględnione.

W odróżnieniu od powyższego środek zaskarżenia nie przysługuje w przypadku wyrażenia zgody na złożenie kaucji lub odmowy jej złożenia.

Sposób sporządzenia i uzasadnienia środka zaskarżenia podlega przepisom ogólnym (art. 458). W przypadku kilku osób wnoszących środek zaskarżenia obowiązujące ich terminy oblicza się indywidualnie.

Jak wspomniano powyżej, złożenie zażalenia nie wywołuje skutku zawieszającego w postępowaniu zabezpieczającym: sędzia nadal będzie wydawał postanowienia, które uzna za niezbędne do celów wykonania środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego.

Postanowienia o odmowie zastosowania środków są traktowane przez sąd apelacyjny priorytetowo; terminy rozprawy, obrad sądu i ogłoszenia wyroku są podawane jak najszybciej.

KOSZTY POSTĘPOWANIA W POSTĘPOWANIU ZABEZPIECZAJĄCYM

Ogólnie rzecz biorąc, koszty postępowania zasądza się zgodnie z zasadą, w myśl której strona przegrywająca zostaje obciążona kosztami postępowania.

Koszty ponosi strona przeciwna wobec strony, której żądanie (ustanowienie lub uchylenie środka) zostało utrzymane w wyroku. W szczególności w art. 736 kodeksu postępowania cywilnego określono, że wnioskodawca pokrywa koszty postępowania w razie oddalenia wniosku o udzielenie zabezpieczenia (zasada „przegrywający płaci”), ale brak jest równoważnego przepisu, stanowiącego, że koszty postępowania pokrywa pozwany, jeśli sąd zarządził udzielenie zabezpieczenia. Doktryna i orzecznictwo nie są zgodne co do rozstrzygnięcia o kosztach w takim wypadku.

Ostatnia aktualizacja: 02/12/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.